

Informe en relació amb el Projecte d'ordre d'estructuració del sistema català de qualitat turística

El Departament d'Empresa i Ocupació ha tramès el Projecte d'ordre d'estructuració del sistema català de qualitat turística, per tal que l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades emeti el seu informe.

(...)

Fonaments jurídics

I

(...)

II

El Projecte d'ordre que s'informa, relatiu a l'estructuració del sistema català de qualitat turística, desenvolupa el marc normatiu regulat per la Llei 13/2002, de 21 de juny, de turisme de Catalunya, en concret, en el marc de l'activitat de les administracions turístiques i els subjectes turístics (article 3).

Segons l'article 60 d'aquesta Llei, tenen la consideració d'establiments i activitats d'interès turístic els que, essent oferts mitjançant preu, contribueixen a dinamitzar el turisme i afavoreixen les estades en el territori, com ara els establiments de restauració; les empreses de serveis i activitats esportives a la natura i culturals; les empreses de serveis relacionats amb congressos, convencions i incentius, i les instal·lacions destinades a aquest objecte; els equipaments i les instal·lacions d'allotjaments juvenils, i els parcs aquàtics o temàtics.

Segons disposa l'article 61 de la Llei 13/2002, citada, els establiments i activitats d'interès turístic esmentats a l'article 60 i els que justificadament es puguin determinar en aplicació d'aquesta Llei poden optar a processos de categorització i distinció turística dels seus serveis, en la forma i abast que es determina reglamentàriament.

També cal tenir en compte el que disposa la Llei estatal 17/2009, de 23 de novembre, sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici, en concret, el seu article 20:

“Las Administraciones Públicas y demás autoridades competentes fomentarán un elevado nivel de la calidad de los servicios. En particular:

a) Impulsarán que los prestadores aseguren de forma voluntaria la calidad de sus servicios por medio, entre otros, de los siguientes instrumentos:

i) La evaluación o certificación de sus actividades por parte de organismos independientes.

ii) La elaboración de su propia carta de calidad o la participación en cartas o etiquetas de calidad elaboradas por organizaciones empresariales o profesionales a nivel comunitario.

Asimismo, favorecerán la difusión de la información relativa a dichos instrumentos.

b) Fomentarán el desarrollo de la evaluación independiente de la calidad de los servicios, especialmente por las organizaciones de consumidores y para ello promoverán la cooperación a nivel comunitario de las organizaciones de consumidores con las cámaras de comercio, los colegios profesionales y, en su caso, los consejos generales y autonómicos de colegios profesionales.

c) Promoverán la participación de colegios profesionales y, en su caso, los consejos generales y autonómicos de colegios, organizaciones profesionales y de las cámaras de comercio en la elaboración a escala comunitaria de códigos de conducta destinados a facilitar la libre prestación de servicios o el establecimiento de un prestador de otro Estado miembro, respetando en cualquier caso las normas de defensa de la competencia.

d) Impulsando inspecciones administrativas y controles periódicos, así como el diseño y reforzamiento de planes de inspección.”

En aquest context, el Projecte d'ordre presentat configura el sistema català de qualitat turística com un instrument tècnic jurídic de l'administració turística de la Generalitat, posat a disposició dels actors econòmics turístics que exerceixen llur activitat a Catalunya i, per extensió, dels usuaris turístics.

Segons l'article 2 del Projecte d'ordre, el sistema català de qualitat turística s'estructura en tres grans àmbits funcionals, en concret, la categorització, l'especialitat i l'excel·lència. El Projecte d'ordre estableix un conjunt de paràmetres, indicadors, evidències, especificacions i instruccions tècniques que, d'acord amb una sèrie de processos descrits en el propi Projecte, defineixen un projecte de categorització, especialitat o excel·lència en relació amb la concreta activitat turística o d'interès turístic.

En relació amb els processos esmentats, el Projecte preveu definir una sèrie de models específics, a instància del subsector empresarial implicat (article 5.1 del Projecte). Es preveu que els models s'aprovin per resolució del conseller/a competent en matèria de turisme, i que es publiquin mitjançant la seva exposició en el web del departament (article 5.3 del Projecte). Els models adscrits al sistema català de qualitat turística tenen el contingut que es detalla en l'article 6 del Projecte d'ordre.

El Projecte d'ordre també preveu el control i la revisió de les categories, especialitats i distintius d'excel·lència atorgats (article 11), la corresponent activitat inspectora (article 12, així com el règim de sancions (article 16), entre d'altres qüestions.

III

Respecte del contingut del Projecte d'ordre que es presenta, des de la perspectiva de la protecció de dades de caràcter personal, cal fer les següents consideracions.

La Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD), així com el Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la LOPD (en endavant, RLOPD), tenen per objecte protegir la informació sobre persones físiques identificades o identificables, és a dir, les “dades personals” (article 3.a) de la LOPD). En concret, la LOPD estableix una sèrie de principis que han d'informar qualsevol tractament de dades de caràcter personal, i també unes obligacions que els responsables d'aquests tractaments han de complir. A aquests efectes, s'entén per “tractament de dades personals” les operacions i els procediments tècnics de caràcter automatitzat o no, que permetin recollir, gravar, conservar, elaborar, modificar, bloquejar i cancel·lar, així com les cessions de dades

que derivin de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències (article 3.c) de la LOPD).

L'àmbit d'aplicació del sistema català de qualitat turística, segons es defineix en l'article 4 del Projecte d'ordre, comprèn, amb caràcter exclusiu, empreses, establiments i activitats turístics i d'interès turístic situats en el territori català.

De les previsions del Projecte d'ordre es pot derivar que aquest generarà un tractament d'informació de diversa naturalesa, ja sigui informació relativa a persones físiques com informació relativa a persones jurídiques.

Sobre això, cal recordar el que disposa l'article 2 del RLOPD:

"(...)

*2. Aquest Reglament no és aplicable als tractaments de dades referides a **persones jurídiques**, ni als fitxers que es limitin a incorporar les dades de les persones físiques que hi prestin els seus serveis, consistents únicament en el nom i cognoms, les funcions o llocs exercits, així com l'adreça postal o electrònica, telèfon i número de fax professionals.*

*3. Així mateix, les dades relatives a **empresaris individuals**, quan hi facin referència en la seva qualitat de comerciants, industrials o naviliers, també s'han d'entendre excloses del règim d'aplicació de la protecció de dades de caràcter personal.*

(...)."

En primer lloc, per tant, és clar que en base al que disposa l'article 2.2 del RLOPD, les dades de persones jurídiques que es puguin tractar en el context del Projecte d'ordre que s'informa no es trobaran subjectes a la protecció de la normativa de protecció de dades, per bé que puguin quedar protegides per altra normativa.

Pel que fa a la previsió de l'article 2.3 del RLOPD, com ha fet avinent aquesta autoritat en anteriors ocasions (entre d'altres, en els Dictàmens 2/2008, 16/2008, 16/2009 o 32/2011, que es poden consultar a la web: www.apd.cat), el RLOPD estableix un llistat tancat de categories d'empresaris individuals, les dades dels quals queden excloses de la protecció de la normativa de protecció de dades. El supòsit de l'article 2.3 del RLOPD, citat, cal entendre'l referit exclusivament a aquells empresaris que tenen la condició de comerciants, industrials o naviliers. En qualsevol cas, la interpretació que es faci de l'article 2.3 del RLOPD, no ha de contradir el que es pugui desprendre de la pròpia LOPD, i per tant s'haurà de fer una interpretació restrictiva de l'esmentat article 2.3 per tal d'evitar que determinats supòsits de tractament de dades de caràcter personal quedin fora del control de la normativa de protecció de dades.

Cal tenir en compte, finalment, que el citat article 2.3 del RLOPD vincula l'exclusió de les dades d'empresaris individuals del seu règim d'aplicació, a la finalitat per a la que s'utilitzen les dades. És a dir, l'exclusió opera mentre les dades de l'empresari individual s'utilitzin en un context que podríem qualificar com d'estrictament professional o comercial.

En qualsevol cas, a *sensu contrari*, sí queden subjectes a la LOPD i al RLOPD, entre d'altra normativa, les dades personals referides a professionals liberals o a empresaris individuals que no es puguin encabir en cap de les tres categories esmentades, això és, que no es tracti de comerciants, d'industrials, ni de naviliers.

Aquestes referències a l'article 2 del RLOPD són rellevants perquè l'objecte del Projecte d'ordre que informem pot generar, en part, el tractament de dades de persones jurídiques i també, probablement, d'empresaris individuals, de manera que la informació tractada podria quedar, al menys en part, fora de l'àmbit de la normativa de

protecció de dades personals. Ara bé, el Projecte també pot generar un tractament d'altres dades personals (alguns titulars d'establiments, professionals lliberals, altres persones relacionades amb els establiments o l'activitat turística o d'interès turístic, terceres persones les dades de les quals hagin de ser tractades en relació amb inspeccions o procediments sancionadors, etc), les quals estarien clarament sotmeses a la normativa de protecció de dades.

En qualsevol cas, atès que el Projecte d'ordre pot generar, en major o menor mesura, un tractament de dades de caràcter personal, aquest haurà d'estar sotmès als principis i garanties de la normativa de protecció de dades.

IV

En concret, pel que fa a les obligacions derivades de la normativa de protecció de dades, es recorda que el responsable del tractament de les dades ha de complir amb l'obligació de crear el o els fitxers, entesos com *"qualsevol conjunt organitzat de dades de caràcter personal, sigui quina sigui la forma o la modalitat de creació, emmagatzematge, organització i accés"* (article 3.b) LOPD), que resultin necessaris per a tractar les dades personals en el marc de l'objecte del Projecte d'ordre, és a dir, del sistema català de qualitat turística.

Hi ha diverses qüestions que són objecte de tractament en el Projecte, que podrien generar la necessitat de crear fitxers de dades personals, com ara, entre d'altres, el control i revisió dels distintius atorgats, l'aplicació del règim sancionador o la realització de tasques d'inspecció i control.

Els fitxers de dades personals s'han de crear per mitjà de disposició de caràcter general i conforme als apartats previstos en l'article 20.2 de la LOPD, en concret, la finalitat del fitxer i els usos previstos; les persones o els col·lectius sobre els quals es pretén obtenir dades de caràcter personal o que estiguin obligats a subministrar-les; el procediment de recollida de les dades de caràcter personal; l'estructura bàsica del fitxer i la descripció dels tipus de dades de caràcter personal incloses en el mateix fitxer; les cessions de dades de caràcter personal i, si s'escau, les transferències de dades que es prevegin a països tercers; els òrgans de les administracions responsables del fitxer; els serveis o les unitats davant els quals es puguin exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició; les mesures de seguretat amb indicació del nivell bàsic, mitjà o alt exigible. El RLOPD ha concretat o afegit (article 54.1) diverses qüestions en relació amb el que disposa l'article 20.2 de la LOPD, citat. En concret, en cada fitxer cal especificar no només el procediment de recollida de les dades, sinó també la seva procedència (apartat b); respecte l'estructura bàsica del fitxer, cal indicar el sistema de tractament utilitzat en l'organització (apartat c); i, respecte les transferències internacionals de dades, cal indicar, si escau, els països de destinació de les dades (apartat e).

Segons es preveu en la disposició final tercera de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, respecte la creació, modificació i supressió de fitxers:

"1. Els consellers de la Generalitat, dins l'àmbit de les competències respectives, resten habilitats per a crear, modificar i suprimir, mitjançant ordre, els fitxers de llurs departaments o dels ens públics vinculats o que en depenguin i els fitxers dels consorcis en què la representació de l'Administració de la Generalitat en els òrgans de govern sigui majoritària."

Vist que en el Projecte d'ordre que informem no s'ha previst la regulació de cap fitxer de dades de caràcter personal, en relació amb els tractaments de dades de caràcter personal que pugui generar el Projecte caldrà crear els fitxers que pugui correspondre, bé en el propi text del Projecte d'ordre que ara s'informa, bé en una disposició posterior.

A banda d'això, també es recorda que una altra de les obligacions que la LOPD imposa als responsables del tractament de dades, és el compliment del deure d'informació. En el cas que ens ocupa, caldrà informar adequadament als titulars de les dades personals que s'hagin de recollir i tractar en relació amb el Projecte d'ordre.

Respecte del deure d'informació que el responsable del tractament de les dades haurà de complir, segons disposa l'article 5 de la LOPD:

"1. Els interessats als quals se sol·licitin dades personals han de ser prèviament informats de manera expressa, precisa i inequívoca:

a) De l'existència d'un fitxer o un tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de les dades i dels destinataris de la informació.

b) Del caràcter obligatori o facultatiu de la resposta a les preguntes que els siguin plantejades.

c) De les conseqüències de l'obtenció de les dades o de la negativa a subministrar-les.

d) De la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.

e) De la identitat i la direcció del responsable del tractament o, si s'escau, del seu representant.

Quan el responsable del tractament no estigui establert en el territori de la Unió Europea i utilitzi en el tractament de dades mitjans situats en territori espanyol, ha de designar, llevat que aquests mitjans s'utilitzin amb finalitats de tràmit, un representant a Espanya, sens perjudici de les accions que es puguin emprendre contra el mateix responsable del tractament.

2. Quan s'utilitzin qüestionaris o altres impresos per a la recollida, han de figurar-hi, de manera clarament llegible, les advertències a què es refereix l'apartat anterior.

(...)"

Com es desprèn de l'article 5.2 de la LOPD, citat, en el cas que es recullin dades personals a través d'impresos o formularis, com podrien ser, per exemple, els relacionats amb les sol·licituds d'atorgament o reconeixement de categories (article 7.1 del Projecte d'ordre), o amb els qüestionaris d'autoavaluació (article 6.1 i article 7.1 del Projecte d'ordre), aquests impresos o formularis hauran d'incorporar la corresponent clàusula informativa a fi i efecte de donar compliment al deure d'informació comentat.

Barcelona, 27 d'abril de 2012